

COMPETENCIA LINGÜÍSTICA DOS ASCENDENTES DOS ENTREVISTADOS E A SÚA EVOLUCIÓN

5.1. *Competencia lingüística dos ascendentes dos entrevistados en Galicia.*

Como xa mencionamos no capítulo catro, dentro da competencia lingüística hai unha diferenza cualitativa entre as destrezas orais e escritas por unha parte, e as activas e pasivas pola outra. Dentro das destrezas orais inclúense a capacidade para entender e falar unha lingua, dentro das escritas a capacidade para lela e escribila. As competencias activas, ademais, requiren unha actividade por parte do falante, mentres que as pasivas se limitan a unha recepción pasiva. Un dominio completo dunha lingua acadarase, polo tanto, a través dun completo dominio das catro destrezas por separado¹.

As desigualdades socioculturais provocan diferencias na

---

¹ Ó falar de competencia lingüística hai que ter en conta a competencia comunicativa, é dicir, o coñecemento dos falantes de como utilizar a lingua axeitadamente na sociedade na que viven. Sen embargo, este aspecto non foi investigado por nós, polo que prescindimos de comentalo.

capacidade para interaccionar en ámbitos distintos ós que conforman o contorno de socialización do individuo, así coma na capacidade de lectura e escritura.

No caso do galego, cómpre engadir que a súa recente implantación como asignatura no sistema escolar e a recente creación dunhas normas ortográficas e morfolóxicas oficiais e dunha variedade estándar, fan máis difícil unha completa competencia escrita nesta variedade, feito que pode xustifica-las baixas porcentaxes de entrevistados que consideran os seus pais e avós con capacidade para ler ou escribir en galego.

A evolución interxeracional da competencia lingüística pódese obter de dúas formas: contrastando os resultados que nos ofrecen os distintos grupos de idade ou examinando os datos facilitados polo entrevistado sobre o dominio do galego dos seus ascendentes (pais e avós). Estas alternativas de comparación dos datos constitúen dous xeitos de obter información sobre a evolución lingüística en *tempo aparente* (véxase o capítulo terceiro) que, combinadas entre si - é dicir, observando o dominio do galego de pais e avós por grupos de idade dos entrevistados- permítenos deduci-la competencia lingüística dos galegos nados aproximadamente no último tercio do século pasado. Sen embargo, debido a que as escalas de medición do dominio do galego de pais e avós non son iguais ás do entrevistado, as comparacións débense facer de forma cautelosa.

Para medi-lo grao de competencia lingüística dos familiares introduciuse a seguinte escala acumulativa con cinco opcións de resposta:

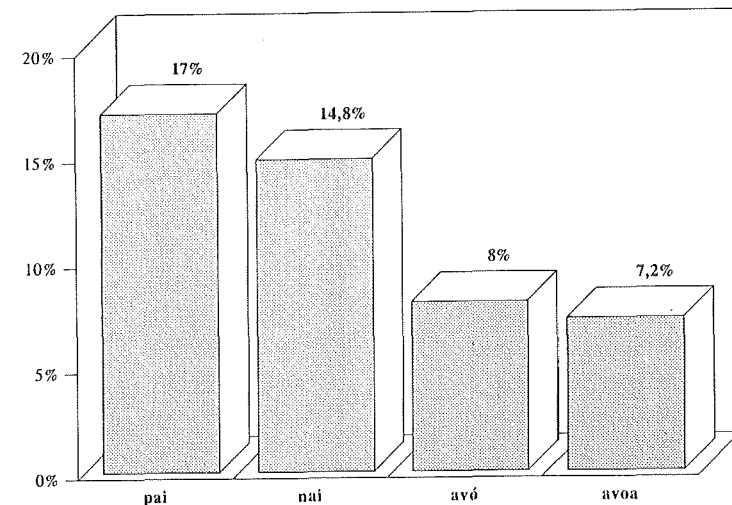
1	Ningún	4	Enténdeo, fálao e leo
2	Enténdeo	5	Enténdeo, fálao, leo e escribeo
3	Enténdeo e fálao		

A diferenciación entre pai/nai, avó/avoa permitiunos comprobar que a variable sexo non incide de xeito importante na competencia lingüística en galego en ningunha das xeracións estudadas, aínda que como xa se observou no capítulo catro, os homes amosan unha competencia algo máis alta cás mulleres. Se observámo-lo gráfico 5.1 veremos que a penas existen diferencias entre sexos no que se refire ó dominio conxunto das catro destrezas e que, sen embargo, son salientables as diferencias interxeracionais: as porcentaxes diminúen dunha xeración

a outra, pero é practicamente igual nos homes e mulleres da mesma xeración. Por este motivo, en gráficos sucesivos prescindiremos de introduci-los dous membros de cada xeración, seleccionando só un dos sexos.

Gráfico 5.1

Dominio das catro destrezas nas xeracións anteriores ó entrevistado

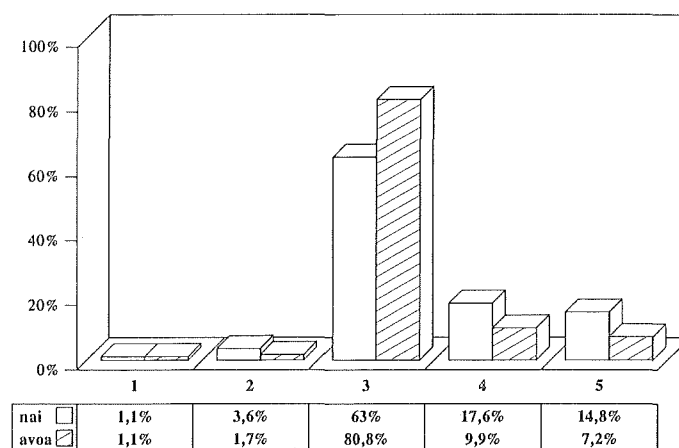

No gráfico 5.2 preséntase o dominio do galego da nai e da avoa segundo a percepción persoal do entrevistado. As porcentaxes das que non teñen ningún coñecemento do galego ou soamente poden entendelo son moi baixas, e practicamente non existen diferencias interxeracionais nestes dous casos. As destrezas con maior dominio nas dúas xeracións son a comprensión e maila fala, nas que xa se aprecia certa variación interxeracional: a porcentaxe de nais que son capaces de entendelo e falalo descende 16.8 puntos respecto das avoas. Isto non significa, sen embargo, que a competencia oral en galego diminúa dunha xeración a outra, posto que se constata un aumento paralelo das nais que son ademais capaces de lelo ou de lelo e escribilo: no primeiro caso pasamos de case un 10% das avoas ó 17.6% das nais, no segundo dun 7.2% a un 14.8% respectivamente. Se ás porcentaxes dos entrevistados que manifestan que as súas nais e avoas poden entender e fala-lo galego lles

sumámo-las que así mesmo poden lelo e escribilo, obtemos un 97.9% de avoas e un 95.4% de nais que teñen competencia oral en galego. Como vemos, as diferencias no dominio desta lingua entre xeracións tradúcense nun incremento das destrezas escritas a medida que diminúe a idade, máis ca nun descenso nas orais.

Gráfico 5.2

Dominio do galego da nai e da avoa en Galicia

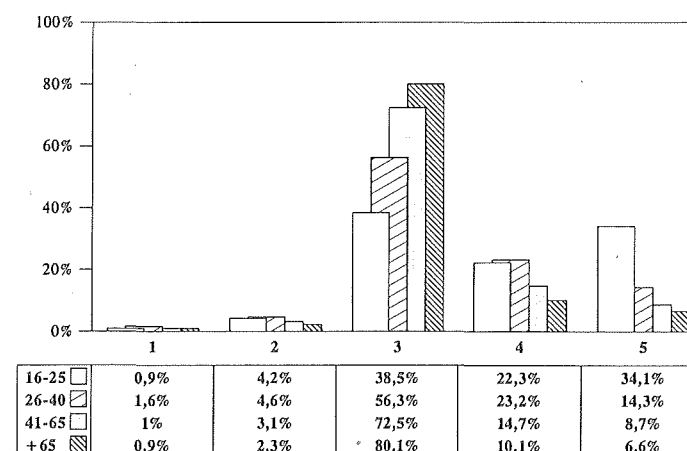

1 'ningún' 2 'enténdeo' 3 'enténdeo e fálao' 4 'enténdeo, fálao e leo'
5 'enténdo, fálao, leo e escribeo'

Outra forma de achegarnos á evolución das competencias en tempo aparente é compara-lo dominio dos ascendentes segundo a idade do entrevistado, o que nos presta dobre información sobre os cambios producidos ó longo do tempo: por unha parte, podemos observa-la evolución entre nais e avoas comparando os gráficos 5.3 e 5.4; pola outra, cada gráfico permítieno-la comparación interxeracional no seu interior.

Gráfico 5.3

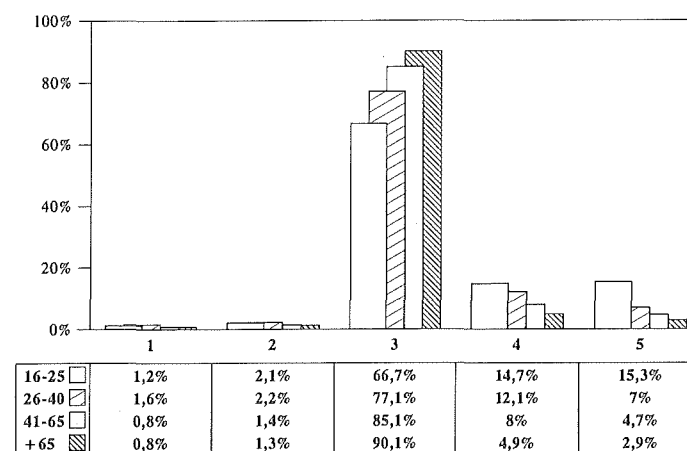
Dominio do galego da nai segundo a idade do entrevistado

1 'ningún' 2 'enténdeo' 3 'enténdeo e fálao' 4 'enténdeo, fálao e leo'
5 'enténdo, fálao, leo e escribeo'

Gráfico 5.4

Dominio do galego da avoa segundo a idade do entrevistado

1 'ningún' 2 'enténdeo' 3 'enténdeo e fálao' 4 'enténdeo, fálao e leo'
5 'enténdo, fálao, leo e escribeo'

Nos dous gráficos anteriores atopamos varios feitos de interese. En primeiro lugar, vemos que hai porcentaxes moi baixas de persoas que non teñen ningún coñecemento do galego ou que só poden entendelo. En segundo lugar, o índice de avoas que teñen exclusivamente competencia oral en galego é considerablemente máis alto có de nais, posto que nestas últimas aumenta de forma apreciable o dominio da lectura e escritura: no primeiro grupo de idade pasamos dun 30% de avoas que son capaces de lelo a un 56.4% de nais; no grupo de maior idade, estas cifras descendén ata un 7.8% no caso das avoas, e un 16.7% no das nais².

Aquí introdúcese un novo tipo de variación: a provocada polos distintos grupos de idade. Aínda que non temos datos sobre a idade exacta das nais e avoas dos entrevistados, é presumible que a media de idade destas será inferior canto máis novos sexan os entrevistados, de modo que pode esperarse que as ascendentes dos individuos comprendidos entre 16 e 25 anos sexan as máis xoves de tódolos grupos e as dos entrevistados de máis de 65 anos as máis vellas.

As porcentaxes das que, ademais de seren competentes no galego oral o son tamén no escrito, aumentan a medida que diminúe a idade, e este aumento faise máis evidente no caso das nais ca no das avoas. Esta mesma tendencia atopámola ó analiza-la competencia dos entrevistados no capítulo anterior. Como vemos no gráfico 5.3, dun 10.1% de nais de individuos maiores de 65 anos capaces de le-lo galego pero non de escribilo, pasamos a un 22.3% nas nais dos entrevistados de 16 a 25 anos. No gráfico 5.4 obsérvase que o incremento da capacidade de lectura das avoas é semellante (dun 4.9% no grupo de maior idade pasamos a un 14.7% no grupo máis novo).

Se atendemos ó aumento interxeracional do dominio da escritura en galego a medida que descende a idade das nais e avoas, veremos que as diferencias entre grupos son moi semellantes ás xa vistas para a lectura, coa excepción das existentes entre os dous grupos máis novos. Neste caso, para as avoas dos entrevistados obtemos un aumento na capacidade de escritura de 8.3 puntos no grupo de 16 a 25 anos respecto ó anterior, aumento que nas nais se eleva ata os 19.8 puntos entre esas dúas xeracións.

² Estas porcentaxes refírense á totalidade das que poden le-lo galego, é dicir, son a suma das que o poden ler máis as que o poden ler e escribir.

Da descrición feita nas páxinas anteriores tiramos varias cuestións de interese. En primeiro lugar, vemos que a capacidade para entender e fala-lo galego está practicamente xeneralizada nas ascendentes do entrevistado, non existindo diferencias substanciais nin entre nais e avoas, nin entre diversos grupos de idade en cada caso. En segundo lugar, maniféstase un aumento paralelo do dominio das destrezas de escritura a medida que a idade dos suxeitos é menor: por unha banda, as nais teñen índices máis altos de dominio da lectura e escritura cás avoas; pola outra, canto máis novas son aquelas maior resulta este dominio. Tal aumento non leva consigo, sen embargo, unha perda das destrezas orais, polo que podemos afirmar que a competencia lingüística en galego aumentou nos últimos anos. Por outra parte, as diferencias entre grupos, especialmente no caso das nais, incrementáanse paralelamente ó nivel de dificultade da destreza, isto é, a idade parece estar máis relacionada co grao de competencia na escritura e lectura ca na comprensión e fala.

Parece, pois, que foron factores distintos do ensino do galego desde hai 10 anos, os que incidiron na capacidade para ler e escribir esta lingua nos ascendentes dos individuos de 40 a 60 anos, xa que estes non recibiron formación escolar nesta lingua. Moi probablemente, o aumento do nivel de alfabetización en castelán e o maior contacto co texto impreso, sobre todo en castelán, pero tamén en galego, beneficiou a competencia de lectura e escritura dos mesmos. Os pais dos entrevistados posiblemente tiveran tamén máis oportunidades para adquirir unha formación media ou universitaria cós seus avós, oportunidades que aumentarían para os máis novos. En efecto, se comprobámo-lo dominio do galego dos pais por grupos profesionais³ (véxanse as táboas 5.1 e 5.2), vemos que os que dominan as destrezas escritas ademais das orais son aqueles que exercen profesións para as que se precisa certa formación académica (profesionais liberais e persoal administrativo), e que, sen embargo, os que en menor medida posúen competencias só orais son os labregos, así coma os obreiros non cualificados.

Se consideramos que o hábitat de nacemento do entrevistado pode coincidir en boa medida co hábitat de residencia das súas nais, tamén se observa que hai un dominio bastante superior das catro

³ Carecemos de información sobre a profesión dos avós, polo que neste caso non podemos facer esta comprobación.

destrezas cando estas son residentes no urbano ca cando residen nos espazos rurais (dun 22.1% no primeiro caso baixamos a un 12.1% no segundo, *vid.* táboa 5.2), dato congruente cos anteriores na medida en que nos espazos urbanos o contacto coa cultura impresa e as oportunidades de aprendizaxe e estudo son moito máis altas ca no rural.

5.2. Evolución da competencia lingüística en Galicia.

No gráfico 5.5 móstrase a evolución da capacidade para ler e escribi-lo galego desde o ano de nacemento dos avós dos entrevistados de 65 anos ata o dos entrevistados de 18 anos, para o cal se fixo unha selección previa dos suxeitos que tiveran no momento da entrevista 18, 26, 40 e 65 anos. Hai que ter en conta que o establecemento das datas de nacemento dos avós a partir destas idades non é exacta, senón que se deduciu calculando un promedio. Se supoñemos que os avós dos entrevistados son como media uns cincuenta anos máis vellos ca eles, os avós dos nados en 1927, que tiñan 65 anos no momento de realiza-las enquisas (1992), nacerían á súa vez no último cuarto do século pasado, os avós dos de 40 anos a principios deste século, e así sucesivamente. A partir do 1925 (data aproximada do nacemento dos avós dos individuos de 18 anos) introducímolo anos de nacemento dos entrevistados de 40, 26 e 18 anos respectivamente.

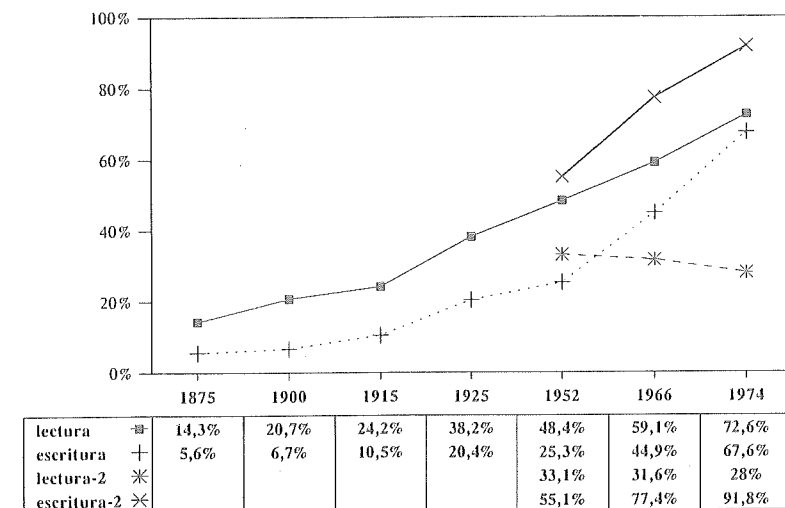
No gráfico figuran catro liñas que remiten ó dominio da lectura e escritura en galego: as dúas primeiras levan as etiquetas 'lectura' e 'escritura'; as dúas últimas 'lectura-2' e 'escritura-2' e parten de 1952 (ano de nacemento aproximado dos individuos de 40 anos). Os dous grupos de liñas son diferentes formas de observa-las competencias. No primeiro deles indícase a capacidade para ler e escribi-lo galego das persoas nadas máis ou menos entre 1875 e 1925, así como as porcentaxes de entrevistados nados entre 1952 e 1974 que poden lelo e escribilo 'bastante' ou 'moito'⁴. Podemos comprobar como ámbalas dúas competencias, pero sobre todo a de escritura, aumentaron considerablemente neste último século (no primeiro caso 58.3 puntos, no segundo 62), e que

⁴ Temos que recordar que, dada a diferente escala utilizada para extrae-la competencia lingüística dos entrevistados e dos seus ascendentes, debemos ser cautelosos no intre de interpreta-los resultados, xa que a evolución trazada é só aproximativa.

as diferencias máis acusadas no dominio da lectura se dan entre os nados no 1915 e no 1925 e entre os nados entre o 1966 e o 1974. No dominio da escritura hai 15 puntos de diferenza desde o último cuarto do século XIX ata 1925 e entre o 1952 e o 1974 o incremento no índice de escritura é de 42.3 puntos.

Gráfico 5.5

Evolución da lectura e escritura en galego

Outra forma de observa-la evolución das competencias anteriores, representada polas outras dúas liñas, é procurar que os datos que nos ofrece o entrevistado sobre a súa propia competencia sexan do mesmo tipo cós da competencia dos seus avós. Para isto intentamos adapta-las escalas utilizadas na medición da competencia lingüística dos entrevistados ás dos avós. Deste modo, para ve-la evolución da lectura só tivemos en conta a aqueles que dixeron entender e falar bastante ou moito o galego pero que non o escriben ou o escriben pouco. No caso da escritura, sen embargo, seleccionámolo que declararon ter un bo

⁵ Lémbrase que nas escalas introducidas para medi-la competencia dos ascendentes do entrevistado, domina-las destrezas escritas implicaba o dominio das orais e, dentro destas, poder fala-lo galego implicaba tamén poder entendelo. De aí o sentido desta selección.

dominio das demais destrezas⁵. O que se altera no gráfico, polo tanto, son os índices de lectura e escritura dos entrevistados, non os dos seus avós, por iso as liñas parten do 1952. A tendencia das mesmas indica que desde 1952 ata 1974 decaeron as porcentaxes dos que poden entender, falar e le-lo galego bastante ou moito, pero non saben escribilo ou escribino pouco. Polo contrario, o número dos que declaran ter un dominio considerable do galego nas catro destrezas aumentou nos últimos anos (dun 55.1% nos nados en 1952 pasou a un 91.8% nos nados en 1974). É a partir de 1925, sen embargo, cando se produce este salto cualitativo, de modo que dun 20.4% de individuos nados neste ano capaces de ler e escribi-lo galego, pasamos a un 55.1% no caso dos nados en 1952 e deste ano ó 1974 a cifra aumenta 36.7 puntos.

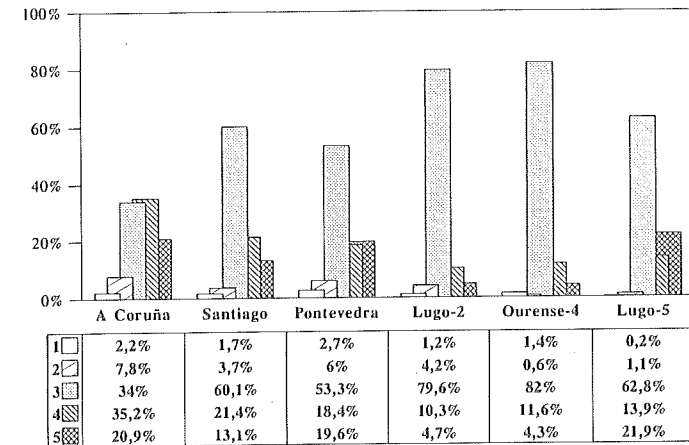
O aumento das competencias escritas neste período de tempo debe ser visto á luz do incremento do nivel de alfabetización e da implantación da escolarización obrigatoria. Aínda que o galego non foi incorporado de forma xeral ó ensino ata 1983, a facilidade para ler e escribir en castelán pode beneficiar nalgunha medida a apreciación que o entrevistado ten sobre a súa capacidade para facelo en galego, xa que estas dúas linguas poden sentirse o suficientemente próximas entre si. Cando máis aumentou a competencia escrita foi, sen embargo, nas xeracións que recibiron ensino do galego, onde se aprecia un considerable dominio de lectura e escritura nesta lingua, especialmente nos entrevistados que ademais o entenden e falan.

5.3. Competencia lingüística dos ascendentes dos entrevistados por sectores.

Dado que a agrupación sectorial dos concellos obedeceu a criterios demográficos e socioeconómicos, é comprensible que a capacidade para entender, falar, ler e escribir o galego varíe de acordo co sector. Isto é o que se reflicte nos gráficos 5.6 e 5.7.

Gráfico 5.6

Dominio do galego da nai por sectores

1 'ningún' 2 'enténdeo' 3 'enténdeo e fálao' 4 'enténdeo, fálao e leo'
5 'enténdeo, fálao, leo e escribo'

Tal como sucedía na totalidade de Galicia, hai unhas porcentaxes moi baixas de nais que non teñan ningún coñecemento do galego ou só posúan competencia oral pasiva. Neste último caso, sen embargo, as porcentaxes das que soamente poden entende-lo galego son superiores nalgúns sectores ó total de Galicia, como sucede na Coruña e Pontevedra capital, onde un 10% e un 8.7% respectivamente de entrevistados afirman que súas nais non son (ou non eran) capaces de fala-lo galego. Lugo-5 e Ourense-4 que, por outra parte, son os sectores menos urbanos de todos cos que traballamos neste estudio, presentan os índices máis baixos de nais que non saben fala-lo galego (algo máis do 1%).

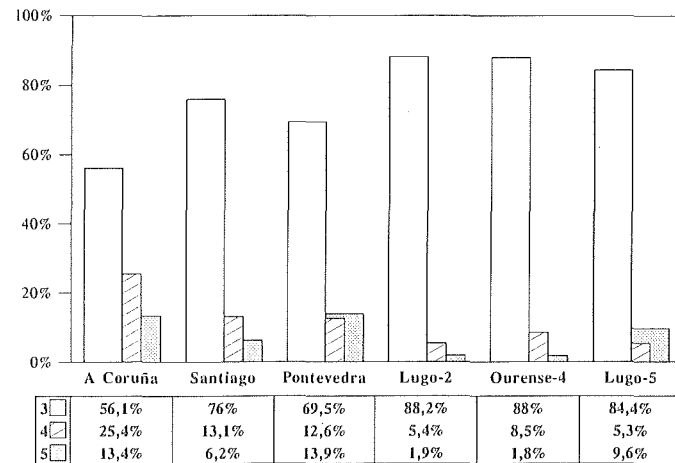
En tódolos sectores hai unha maioría de suxeitos con só competencia oral (número 3 no gráfico), pese ó cal na Coruña, Pontevedra, Lugo-5 e Santiago, temos porcentaxes considerables de nais con dominio da lectura e escritura (comprendidas entre o 21.9% de Lugo-5 e o 13.1% de Santiago).

Para elabora-lo gráfico 5.7, no que mostrámo-lo dominio do galego da avoa por sectores, prescindimos das que non teñen ningunha

competencia lingüística en galego e das que só poden entendelo, xa que as súas porcentaxes eran inapreciables, e deste xeito a información resulta máis sinxela.

Gráfico 5.7

Dominio do galego da avoa por sectores

3 'enténdeo e fálao' 4 'enténdeo, fálao e leo' 5 'enténdeo, fálao, leo e escribo'

Coma no gráfico anterior, aquí tamén hai unhas elevadas porcentaxes de avoas que poden entender e fala-lo galego, pero o número das que ademais poden lelo e, sobre todo, lelo e escribilo é considerablemente inferior á das nais. Se ás porcentaxes das que só teñen competencia oral lles sumámo-las das que ademais teñen competencia escrita, obtemos que máis dun 94% das avoas dos entrevistados entenden e falan o galego en tódolos sectores; as diferencias introducidas polo tipo de actividade económica predominante en cada sector son, polo tanto, practicamente imperceptibles nesta destreza. Sen embargo, as porcentaxes das que, ademais da lectura, posúen a destreza da escritura, non chegan, nin nos sectores que presentan índices de alfabetización máis altos, ó 14%. A Coruña e Pontevedra son os sectores que máis destacan neste sentido: óbserve-se que a barra que representa a capacidade para fala-lo galego (nº 3) descende nestas dúas cidades ó tempo que ascenden as que representan por unha parte a capacidade para falalo e lelo e, pola outra, para falalo, lelo e escribilo. Lugo-2 e Ourense-4, amosan os índices máis baixos de lectura e escritura.

Se contrastámo-los dous gráficos anteriores, vemos que non se produciu un descenso nas competencias orais de avoas a nais pois, aínda que as porcentaxes de nais que só poden entender e fala-lo galego son máis baixas cás das avoas, aumentan as das que tamén o len e o len e escriben. Sen embargo, apréciase un aumento interxeracional das competencias escritas que confirma a tendencia que vimos comentando páxinas atrás. Dito aumento faise máis palpable nas cidades, especialmente na Coruña e Pontevedra, ca no resto dos sectores.

A continuación veremos como a competencia lingüística dos ascendentes do entrevistado varía segundo a idade do mesmo, posto que as diferencias interxeracionais entre entrevistados supoñen diferencias interxeracionais entre os seus ascendentes. A continuación observaremos-la competencia lingüística da nai e da avoa segundo a idade dos entrevistados e segundo o tipo de sector de que se trate.

Como viñemos observando en epígrafes anteriores, o dominio oral do galego está tan xeneralizado á poboación que a súa variación, tanto por sectores como a través dos distintos grupos de idade, é case inexistente. Máis do 90% dos entrevistados declaran que as súas avoas teñen (ou tiñan) alomenos competencia oral en galego, competencia que non decae nas cidades. No caso das nais, estas porcentaxes mantéñense polo xeral, descendendo só lixeiramente nalgúns grupos de idade nas cidades.

Onde realmente existen diferencias importantes tanto entre xeracións como por sectores é nas competencias escritas, feito que tamén se reflectía nos gráficos xa comentados. Hai unha tendencia a que o dominio da lectura e escritura descenda nos sectores menos urbanos e nos grupos de maior idade. Por exemplo, na cidade da Coruña, onde se rexistra o maior índice de dominio escrito do galego, hai un 60,5% de nais de individuos maiores de 65 anos que non saben ler nin escribir nesta lingua, pero esta porcentaxe descende progresivamente ata chegar ó 18,4% no caso dos entrevistados de 16 a 25 anos (véxase a táboa 4.11.).⁶ Isto ocorre en tódolos demais sectores, pero entre eles varían as diferencias intergrupais no nivel de alfabetización en galego. Así, mentres nas cidades as diferencias no dominio das destrezas escritas entre o grupo de idade máis novo e o maior están comprendidas entre os 31,7 puntos de Pontevedra e os 42,1 da Coruña, nun

⁶ Estas porcentaxes son o resultado de suma-los valores da totalidade dos que non teñen ningún coñecemento do galego, os que poden entendelo e os que, ademais de entendelo, poden falalo.

sector primordialmente vilego como Ourense-4 estas diferencias redúcense a 17.4 puntos. Isto significa que o nivel de alfabetización en galego non avanzou homoxeneamente na totalidade de Galicia, senón que o fixo de forma máis acelerada nos espazos urbanos ca nos rurais ou nas vilas. En Ourense-4 e Lugo-2 un 75.9% e un 65.5% respectivamente de nais dos entrevistados de 16 a 25 anos son incapaces de ler e escribir en galego, pero en Santiago descenden ata un 42.6% e en Pontevedra ata un 40.7%. O caso máis marcado neste sentido represéntano A Coruña e Lugo-5, a primeira por se-la cidade que ten un maior número de nais neste grupo de idade que poden ler ou incluso escribi-lo galego, o segundo porque presenta unha conducta desviada dos demais sectores rurais, cun nivel de coñecemento do galego oral e escrito moi superior ós outros sectores deste tipo (véxase a táboa 5.14).

As competencias escritas da avoa varían tamén segundo a idade do entrevistado e o tipo de sector. Son moi poucas as que dominan a lectura e escritura do galego nos sectores vilegos ou rurais, independentemente da idade. Sen embargo nas cidades estas destrezas aumentan, especialmente nos dous grupos máis novos (véxase por exemplo o que sucede na Coruña ou Pontevedra). De calquera xeito, hai que salientar algúns sectores nos que, nos grupos de menor idade, aparecen porcentaxes importantes de avoas capaces de ler en galego. Nos cadros 5.1 e 5.2 presentámo-los índices de lectura totais de tódolos sectores por grupos de idade. Vemos como nas cidades da Coruña, Pontevedra e Santiago hai un nivel de lectura considerable nas avoas dos entrevistados de 16 a 25 anos, e na primeira incluso un 44% de entrevistados de 26 a 40 anos declaran que as súas avoas teñen esta competencia lingüística, a cal descende nos sectores rurais.

Cadro 5.1. *Capacidade da nai para ler e escribi-lo galego segundo a idade do entrevistado*

	A Coruña	Santiago	Pontevedra	Lugo-2	Ourense-4	Lugo-5
de 16 a 25	81,6%	57,4%	59,3%	34,5%	24,1%	64,7%
de 26 a 40	63,0%	34,0%	39,5%	16,3%	22,4%	47,3%
de 41 a 65	42,6%	29,5%	26,6%	11,2%	13,5%	29,2%
máis de 65	39,5%	11,5%	27,6%	5,8%	6,7%	20,6%

Cadro 5.2. *Capacidade da avoa para ler e escribi-lo galego segundo a idade do entrevistado*

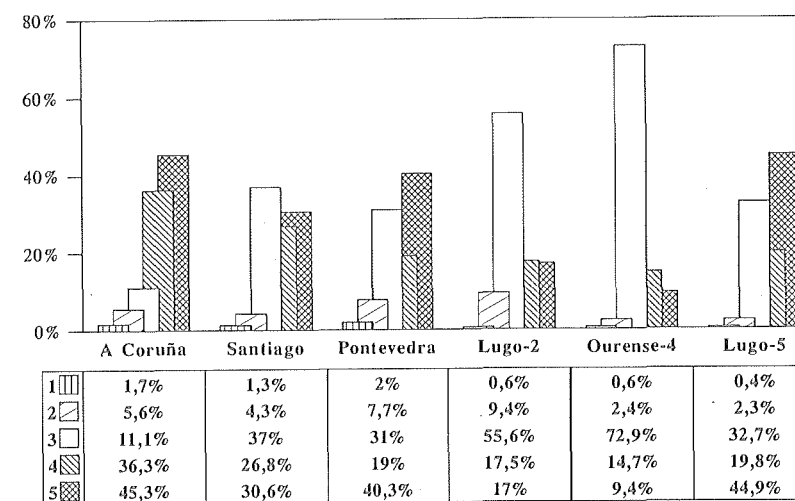
	A Coruña	Santiago	Pontevedra	Lugo-2	Ourense-4	Lugo-5
de 16 a 25	58,3%	34,5%	43,9%	11,2%	11,7%	28,9%
de 26 a 40	44,0%	16,9%	25,5%	9,5%	14,3%	15,9%
de 41 a 65	28,6%	15,8%	18,4%	6,2%	10,7%	13,7%
máis de 65	24,0%	8,0%	12,8%	4,0%	4,0%	7,6%

No caso da nai, as porcentaxes de lectura aumentan en relación coas da avoa incluso nos sectores rurais e vilegos, pero seguen as mesmas pautas de variación. Nas cidades, sobre todo na Coruña, e nos dous grupos de menor idade aparecen as porcentaxes de lectura máis altas. Dentro dos demais sectores volve a sorprender Lugo-5 co seu elevado nivel de lectura, que nos dous grupos de idade máis novos está incluso moi por riba de Santiago ou Pontevedra.

Nos gráficos 5.8 e 5.9 podemos ver de forma máis plástica a evolución da competencia lingüística desde a avoa ata a nai, centrándonos nos entrevistados de 16 a 25 anos, así como a súa variación por sectores.

Gráfico 5.8

Domínio do galego da nai dos entrevistados de 16 a 25 anos por sectores

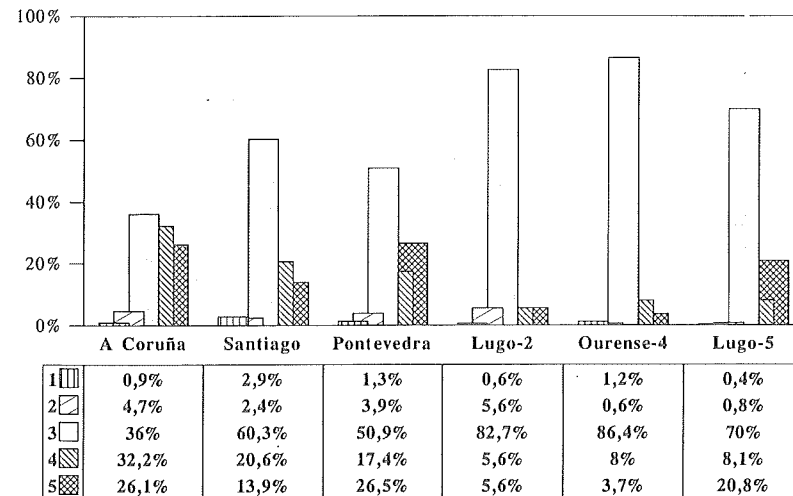

1 'ningún' 2 'enténdeo' 3 'enténdeo e fálao' 4 'enténdeo, fálao e leo' 5 'enténdeo, fálao, leo e escribo'

Gráfico 5.9

Dominio do galego da avoa dos entrevistados de 16 a 25 anos por sectores

1 'ningún' 2 'enténdeo' 3 'enténdeo e fálao' 4 'enténdeo, fálao e leo'
5 'enténdeo, fálao, leo e escribo'

O primeiro destes gráficos amósanos como en dous sectores vilegos (Lugo-2 e Ourense-4), unha grande maioría das nais non posúen máis ca competencia oral en galego. Na Coruña, sen embargo, unicamente un 18,4% das mesmas non poden lelo nin escribilo. Nesta cidade as frecuencias máis numerosas son as das que dominan as catro destrezas. En Pontevedra, a situación é parecida: o número de nais que ademais de entender e fala-lo galego pode lelo e escribilo é superior ó das que só teñen competencia oral. Dos sectores non urbanos volve desmarcarse Lugo-5, que presenta un dominio das catro destrezas tan alto coma A Coruña, e ten unha porcentaxe de nais con só competencia oral semellante ás cidades de Santiago e Pontevedra (lémbrese o que se dicía no capítulo anterior da capacidade para ler e escribi-lo galego dos entrevistados).

Comparando o gráfico 5.9 co anterior, obsérvase que a grande maioría das avoas non poden ler nin escribi-lo galego, se exceptuamos a cidade da Coruña. Este feito é moito máis palpable nos sectores rurais e vilegos ca nas cidades: mentres nestas oscila entre o

41,6% da Coruña e un 56,1% de Pontevedra, en Lugo-2 e Ourense-4 chega ó 88,9% e o 88,2% respectivamente e en Lugo-5 acada un 71,2%. A Coruña e Pontevedra son, por outra parte, os sectores nos que un número importante de avoas dominan as catro destrezas, que descende nos demais, especialmente nos vilegos (e volve a subir novamente en Lugo-5).

5.4. Síntese.

Sintetizando o dito nas páxinas anteriores, debemos salientar, en primeiro lugar, a elevada competencia oral en galego que existe en toda a poboación, independentemente das diferencias xeracionais e de sexo, variable que non provocou diferencias importantes en ningún caso. Sen embargo, as competencias escritas en galego non están tan xeneralizadas entre a poboación coma as anteriores, mostrando diferencias interxeracionais.

En segundo lugar, o dominio das catro destrezas aumenta de avós a pais, a medida que descende a idade e segundo nos desprazamos do rural ó urbano. Por outra parte, houbo un aumento considerable da lectura e escritura no último século, mentres as destrezas orais non minguaron. Tamén destacan as diferencias entre estas dúas destrezas, posto que se ata o primeiro cuarto do presente século estaba máis xeneralizada a capacidade para le-lo galego, pero non para escribilo, aproximadamente a partir de aquí a maior parte dos individuos con competencia na lectura tamén posúen competencia na escritura.

Finalmente, ó ter en conta a variación por sectores, temos que nos máis rurais as competencias orais son algo máis altas ca nos urbanos, pero onde se producen diferencias realmente relevantes é nas escritas, que aumentan nestes últimos con respecto ós primeiros. Como sucedía na totalidade de Galicia, hai tamén diferencias interxeracionais na capacidade para ler e escribi-lo galego, xa que estas aumentan nos pais respecto dos avós e, tendo en conta a idade, nos grupos máis novos.

Táboa 5.1. Dominio de galego do pai ¹. Galicia

	dominio de galego do pai				
	1 ²	2	3	4	5
TOTAL GALICIA	1,2%	3,4%	58,6%	19,0%	17,8%
PROFESIÓN DO PAI					
empresarios	2,4%	7,6%	33,9%	28,1%	28,1%
autónomos	1,2%	4,5%	50,1%	22,3%	21,9%
profesionais liberais	7,8%	15,3%	21,1%	19,8%	36,1%
funcionarios	6,4%	11,9%	27,1%	17,7%	36,9%
persoal de servizos	2,8%	9,3%	32,4%	24,9%	30,6%
obreiros cualificados	2,1%	5,3%	49,2%	21,4%	22,0%
obreiros non cualificados	,9%	3,2%	58,3%	20,1%	17,5%
labradores	,1%	,3%	73,6%	15,2%	10,8%
amas de casa			65,0%	35,0%	
estudiantes					100,0%
persoas sen primeiro emprego	4,0%	3,9%	54,5%	25,7%	12,0%
outras profesións	2,7%	6,7%	56,1%	16,4%	18,1%
LINGUA INICIAL					
galego	,0%	,3%	68,6%	17,1%	13,9%
castelán	4,5%	12,0%	37,5%	21,9%	24,1%
as dúas	,5%	2,1%	47,7%	23,3%	26,4%
outras	5,0%	16,0%	43,1%	15,6%	20,3%
IDADE					
16 a 25 anos	,9%	4,3%	35,8%	22,6%	36,5%
26 a 40 anos	1,3%	3,9%	53,0%	24,2%	17,6%
41 a 65 anos	1,3%	3,2%	67,6%	16,5%	11,4%
máis de 65 anos	1,1%	2,2%	74,0%	12,3%	10,3%
HÁBITAT DE NACEMENTO					
urbano	3,1%	9,4%	37,5%	23,7%	26,4%
periurbano	,7%	2,7%	64,8%	19,1%	12,6%
vilas	,9%	3,6%	54,5%	21,2%	19,8%
rural-1	,6%	1,9%	59,4%	20,9%	17,1%
rural-2	,2%	,7%	67,9%	16,6%	14,6%
nacidos fóra de Galicia	7,4%	13,8%	40,5%	16,6%	21,8%

¹ Nas táboas 5.1 ata a 5.4 as variables fan referencia a datos do propio entrevistado, agás os referidos á profesión do pai e da nai. Das táboas 5.5 en diante, tódalas variables fan referencia ó entrevistado.

² Os valores 1, 2, 3, 4 e 5 das variables relacionadas co dominio do galego dos familiares do entrevistado (pai, nai, avó e avoa), correspóndense coas seguintes etiquetas: 1 ningún; 2 pode entendelo; 3 pode entendelo e falalo; 4 pode entendelo, falalo e lelo; 5 pode entendelo, falalo, lelo e escribilo.

Táboa 5.2. Dominio de galego da nai. Galicia

	dominio de galego da nai				
	1	2	3	4	5
TOTAL GALICIA	1,1%	3,6%	63,0%	17,6%	14,8%
PROFESIÓN DA NAI					
empresarios	2,5%	31,0%	27,3%	39,3%	
autónomos	,8%	3,4%	50,7%	22,4%	22,6%
profesionais liberais	14,3%	20,9%	9,8%	55,0%	
funcionarios	4,3%	11,5%	18,2%	16,9%	49,1%
persoal de servizos	2,8%	10,5%	33,4%	20,7%	32,6%
obreiros cualificados	1,4%	4,6%	50,8%	20,8%	22,4%
obreiros non cualificados	,9%	4,2%	57,4%	18,8%	18,6%
labradores	,1%	,2%	78,8%	12,6%	8,3%
amas de casa	1,6%	4,9%	58,2%	19,5%	15,8%
estudiantes	19,9%	80,1%			
persoas sen primeiro emprego	13,5%	6,5%	52,8%	13,2%	14,0%
outras profesións	25,1%		26,2%	29,4%	19,3%
LINGUA INICIAL					
galego	,0%	,3%	73,3%	15,2%	11,2%
castelán	4,4%	13,0%	41,2%	21,3%	20,1%
as dúas	,4%	1,8%	52,0%	22,4%	23,5%
outras	3,7%	12,6%	44,3%	19,7%	19,7%
IDADE					
16 a 25 anos	,9%	4,2%	38,5%	22,3%	34,1%
26 a 40 anos	1,6%	4,6%	56,3%	23,2%	14,3%
41 a 65 anos	1,0%	3,1%	72,5%	14,7%	8,7%
máis de 65 anos	,9%	2,3%	80,1%	10,1%	6,6%
HÁBITAT DE NACEMENTO					
urbano	2,9%	10,6%	41,4%	22,9%	22,1%
periurbano	,5%	2,1%	70,5%	17,1%	9,8%
vilas	,8%	3,9%	59,5%	19,8%	15,9%
rural-1	,4%	1,6%	63,7%	19,8%	14,6%
rural-2	,1%	,5%	72,4%	14,9%	12,1%
nacidos fóra de Galicia	8,4%	15,0%	41,8%	16,4%	18,3%

Táboa 5.3. Dominio de galego do avó. Galicia

	dominio de galego do avó				
	1	2	3	4	5
TOTAL GALICIA	1,1%	1,7%	78,8%	10,5%	8,0%
LINGUA INICIAL					
galego	,0%	,3%	86,2%	8,0%	5,5%
castelán	4,4%	5,8%	61,4%	15,0%	13,3%
as dúas	,3%	1,2%	71,8%	15,2%	11,5%
outras	3,6%	3,1%	66,8%	15,3%	11,3%
IDADE					
16 a 25 anos	1,1%	2,0%	65,4%	15,4%	16,2%
26 a 40 anos	1,5%	2,1%	76,0%	12,6%	7,7%
41 a 65 anos	,9%	1,4%	83,7%	8,4%	5,5%
máis de 65 anos	,8%	1,3%	88,6%	5,6%	3,8%
HÁBITAT DE NACEMENTO					
urbano	3,2%	5,1%	60,6%	16,7%	14,4%
periurbano	,4%	1,8%	82,4%	11,2%	4,2%
vilas	1,0%	2,1%	76,6%	10,9%	9,4%
rural-1	,4%	1,3%	79,1%	12,1%	7,1%
rural-2	,1%	,4%	85,8%	7,9%	5,8%
nacidos fóra de Galicia	6,9%	3,2%	66,8%	11,5%	11,7%

Táboa 5.4. Dominio de galego da avoa. Galicia

	dominio de galego da avoa				
	1	2	3	4	5
TOTAL GALICIA	1,1%	1,7%	80,0%	9,9%	7,2%
LINGUA INICIAL					
galego	,0%	,3%	87,6%	7,3%	4,7%
castelán	4,4%	6,1%	62,5%	14,8%	12,3%
as dúas	,3%	1,0%	73,3%	14,4%	11,1%
outras	4,3%	4,4%	69,3%	13,3%	8,6%
IDADE					
16 a 25 anos	1,2%	2,1%	66,7%	14,7%	15,3%
26 a 40 anos	1,6%	2,2%	77,1%	12,1%	7,0%
41 a 65 anos	,8%	1,4%	85,1%	8,0%	4,7%
máis de 65 anos	,8%	1,3%	90,1%	4,9%	2,9%
HÁBITAT DE NACEMENTO					
urbano	3,2%	5,2%	61,8%	16,3%	13,5%
periurbano	,5%	2,1%	83,3%	10,2%	3,9%
vilas	1,0%	2,4%	77,5%	10,5%	8,6%
rural-1	,4%	1,3%	80,6%	11,6%	6,1%
rural-2	,1%	,4%	87,3%	7,2%	5,0%
nacidos fóra de Galicia	7,1%	3,6%	67,6%	10,7%	11,1%

Táboa 5.5. Dominio do galego do pai. A Coruña

	dominio de galego do pai					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	2,0%	7,3%	29,5%	36,0%	25,3%	1073
LINGUA INICIAL						
galego	,3%	,3%	43,4%	35,9%	20,2%	396
castelán	3,4%	13,3%	21,0%	36,4%	25,9%	557
as dúas	,8%	2,5%	22,0%	34,7%	39,8%	118
outras				50,0%	50,0%	2
IDADE						
16 a 25 anos	,9%	8,3%	8,7%	33,5%	48,7%	230
26 a 40 anos	1,7%	5,8%	21,4%	44,9%	26,2%	294
41 a 65 anos	2,7%	8,5%	41,3%	33,6%	13,9%	402
máis de 65 anos	2,0%	5,4%	45,6%	28,6%	18,4%	147
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	2,8%	10,6%	21,6%	36,1%	28,9%	529
periurbano	6,7%	6,7%	53,3%	20,0%	13,3%	15
vilas	,9%	2,7%	31,8%	48,2%	16,4%	110
rural-1		1,1%	45,6%	35,6%	17,8%	90
rural-2		,8%	41,6%	34,2%	23,3%	257
nacidos fóra de Galicia	5,6%	20,8%	15,3%	26,4%	31,9%	72

Táboa 5.6. Dominio do galego do pai. Santiago

	dominio de galego do pai					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,9%	3,5%	57,3%	21,1%	16,2%	1078
LINGUA INICIAL						
galego		,2%	72,9%	19,5%	7,4%	569
castelán	5,5%	10,1%	38,2%	21,7%	24,6%	346
as dúas	1,3%	43,4%	25,8%	29,6%		159
outras	25,0%		50,0%		25,0%	4
IDADE						
16 a 25 anos	,4%	4,7%	36,2%	22,0%	36,6%	232
26 a 40 anos	2,6%	4,3%	54,3%	23,9%	14,9%	348
41 a 65 anos	2,0%	2,3%	65,6%	21,4%	8,7%	355
máis de 65 anos	2,1%	2,8%	78,3%	11,9%	4,9%	143
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	1,7%	4,9%	48,8%	21,8%	22,8%	408
periurbano		,5%	78,5%	15,0%	6,0%	200
vilas	3,0%	3,0%	47,8%	28,4%	17,9%	67
rural-1		4,2%	62,5%	16,7%	16,7%	72
rural-2	1,5%	1,1%	61,7%	23,5%	12,1%	264
nacidos fóra de Galicia	10,4%	13,4%	32,8%	22,4%	20,9%	67

Táboa 5.7. Dominio do galego do pai. Lugo-2

	dominio de galego do pai					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,4%	3,1%	78,1%	11,1%	6,3%	1023
LINGUA INICIAL						
galego		,4%	86,6%	10,2%	2,8%	719
castelán	6,9%	13,4%	49,0%	13,4%	17,3%	202
as dúas		2,0%	75,0%	14,0%	9,0%	100
outras			100,0%			2
IDADE						
16 a 25 anos	,6%	5,8%	55,8%	15,1%	22,7%	172
26 a 40 anos	1,7%	4,3%	74,1%	13,8%	6,0%	232
41 a 65 anos	1,3%	2,0%	83,5%	11,3%	2,0%	400
máis de 65 anos	1,8%	1,8%	90,0%	5,0%	1,4%	219
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano		4,8%	61,9%	23,8%	9,5%	42
periurbano			100,0%			3
vilas	2,3%	5,2%	69,1%	14,2%	9,3%	388
rural-1			79,8%	14,1%	6,1%	99
rural-2		,9%	88,5%	6,9%	3,7%	433
nacidos fóra de Galicia	8,6%	10,3%	69,0%	8,6%	3,4%	58

Táboa 5.8. Dominio do galego do pai. Lugo-5

	dominio de galego do pai					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	,4%	1,0%	58,7%	15,0%	24,8%	1721
LINGUA INICIAL						
galego	,1%	,4%	61,2%	14,8%	23,5%	1465
castelán	3,8%	6,1%	42,7%	14,5%	32,8%	131
as dúas	,8%	3,2%	47,6%	17,7%	30,6%	124
outras				100,0%		1
IDADE						
16 a 25 anos	1,1%	1,9%	31,4%	20,7%	44,8%	261
26 a 40 anos	,3%	1,5%	49,3%	21,2%	27,8%	335
41 a 65 anos		,9%	66,4%	12,0%	20,7%	694
máis de 65 anos	,7%	,5%	70,3%	11,8%	16,7%	431
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	3,0%	6,1%	45,5%	27,3%	18,2%	33
periurbano			57,1%	14,3%	28,6%	7
vilas	2,6%	2,6%	47,4%	21,1%	26,3%	38
rural-1	,3%	1,9%	56,4%	13,5%	27,9%	312
rural-2	,1%	,3%	60,7%	14,9%	24,0%	1266
nacidos fóra de Galicia	4,6%	7,7%	46,2%	15,4%	26,2%	65

Táboa 5.9. Dominio do galego do pai. Ourense-4

	dominio de galego do pai					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,4%	1,1%	80,8%	11,6%	5,1%	904
LINGUA INICIAL						
galego		,1%	83,2%	11,8%	4,9%	697
castelán	10,8%	8,4%	59,0%	16,9%	4,8%	83
as dúas	2,6%	,9%	85,2%	7,0%	4,3%	115
outras	11,1%	11,1%	33,3%	11,1%	33,3%	9
IDADE						
16 a 25 anos	,6%	2,4%	71,9%	13,8%	11,4%	167
26 a 40 anos	1,0%	1,6%	74,5%	16,7%	6,3%	192
41 a 65 anos	2,2%	,3%	83,7%	10,1%	3,7%	356
máis de 65 anos	1,1%	1,1%	89,4%	7,4%	1,1%	189
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	4,5%		68,2%	15,9%	11,4%	44
periurbano			100,0%			6
vilas	3,6%	3,0%	69,7%	20,6%	3,0%	165
rural-1		,9%	83,0%	10,7%	5,4%	112
rural-2		,2%	86,6%	8,1%	5,1%	530
nacidos fóra de Galicia	10,6%	6,4%	57,4%	19,1%	6,4%	47

Táboa 5.10. Dominio do galego do pai. Pontevedra

	dominio de galego do pai					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	2,7%	7,2%	48,3%	18,4%	23,4%	1031
LINGUA INICIAL						
galego		,5%	60,5%	18,7%	20,3%	423
castelán	5,9%	14,9%	38,4%	16,2%	24,5%	437
as dúas	1,2%	4,2%	42,5%	24,0%	28,1%	167
outras	75,0%	25,0%	4			
IDADE						
16 a 25 anos	2,4%	7,3%	32,5%	17,9%	39,8%	246
26 a 40 anos	2,3%	7,8%	46,6%	23,0%	20,4%	309
41 a 65 anos	2,2%	7,5%	58,4%	15,5%	16,3%	361
máis de 65 anos	6,1%	4,3%	54,8%	16,5%	18,3%	115
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	4,6%	13,3%	35,0%	18,8%	28,3%	346
periurbano	,5%	2,2%	60,2%	18,2%	19,0%	369
vilas	1,1%	6,7%	58,9%	18,9%	14,4%	90
rural-1	1,8%	3,6%	41,8%	18,2%	34,5%	55
rural-2	1,7%	3,3%	53,7%	19,0%	22,3%	121
nacidos fóra de Galicia	12,0%	16,0%	28,0%	16,0%	28,0%	50

Táboa 5.11. Dominio do galego da nai. A Coruña

	dominio de galego da nai					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	2,2%	7,8%	34,0%	35,2%	20,9%	1098
LINGUA INICIAL						
galego		,5%	49,5%	32,7%	17,3%	404
castelán	4,0%	14,0%	25,2%	36,7%	20,1%	572
as dúas	,8%	3,3%	24,2%	35,8%	35,8%	120
outras			50,0%	50,0%		2
IDADE						
16 a 25 anos	1,7%	5,6%	11,1%	36,3%	45,3%	234
26 a 40 anos	3,4%	9,1%	24,6%	42,8%	20,2%	297
41 a 65 anos	1,7%	8,9%	46,7%	32,0%	10,6%	415
máis de 65 anos	2,0%	5,9%	52,6%	27,0%	12,5%	152
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	2,4%	11,7%	26,4%	36,1%	23,4%	546
periurbano	6,7%		66,7%	13,3%	13,3%	15
vilas	1,8%	4,4%	35,1%	44,7%	14,0%	114
rural-1			48,9%	34,8%	16,3%	92
rural-2			47,3%	32,8%	19,8%	262
nacidos fóra de Galicia	11,6%	24,6%	14,5%	26,1%	23,2%	69

Táboa 5.12. Dominio do galego da nai. Santiago

	dominio de galego da nai					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,7%	3,7%	60,1%	21,4%	13,1%	1108
LINGUA INICIAL						
galego		,2%	75,5%	18,5%	5,7%	593
castelán	5,1%	10,3%	40,3%	24,0%	20,3%	350
as dúas		1,9%	46,9%	26,3%	25,0%	160
outras	20,0%	20,0%	40,0%	20,0%		5
IDADE						
16 a 25 anos	1,3%	4,3%	37,0%	26,8%	30,6%	235
26 a 40 anos	2,3%	5,4%	58,4%	22,7%	11,3%	353
41 a 65 anos	1,3%	1,9%	67,2%	22,0%	7,5%	372
máis de 65 anos	2,0%	3,4%	83,1%	8,1%	3,4%	148
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	2,2%	5,5%	52,8%	20,9%	18,7%	417
periurbano		,5%	80,7%	13,7%	5,2%	212
vilas	2,9%	7,1%	45,7%	28,6%	15,7%	70
rural-1	1,4%	1,4%	63,9%	15,3%	18,1%	72
rural-2	1,1%	,7%	64,6%	24,7%	8,9%	271
nacidos fóra de Galicia	6,1%	13,6%	33,3%	34,8%	12,1%	66

Táboa 5.13. Dominio do galego da nai. Lugo-2

	dominio de galego da nai					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,2%	4,2%	79,6%	10,3%	4,7%	1037
LINGUA INICIAL						
galego		1,0%	87,8%	8,9%	2,3%	730
castelán	5,9%	14,7%	54,4%	12,3%	12,7%	204
as dúas		5,9%	71,3%	16,8%	5,9%	101
outras		50,0%	50,0%			2
IDADE						
16 a 25 anos	,6%	9,4%	55,6%	17,5%	17,0%	171
26 a 40 anos	1,7%	4,2%	77,8%	11,3%	5,0%	239
41 a 65 anos	,7%	3,0%	85,1%	9,7%	1,5%	403
máis de 65 anos	1,8%	2,7%	89,7%	4,9%	,9%	224
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano		7,0%	62,8%	20,9%	9,3%	43
periurbano			100,0%			3
vilas	1,8%	5,8%	71,8%	13,7%	6,9%	394
rural-1			83,0%	13,0%	4,0%	100
rural-2		1,4%	89,5%	5,9%	3,2%	437
nacidos fóra de Galicia	8,3%	20,0%	63,3%	8,3%		60

Táboa 5.14. Dominio do galego da nai. Lugo-5

	dominio de galego da nai					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	,2%	1,1%	62,8%	13,9%	21,9%	1751
LINGUA INICIAL						
galego		,1%	65,7%	13,5%	20,7%	1494
castelán	3,1%	10,7%	42,0%	13,7%	30,5%	131
as dúas		3,2%	50,4%	19,2%	27,2%	125
outras				100,0%		1
IDADE						
16 a 25 anos	,4%	2,3%	32,7%	19,8%	44,9%	263
26 a 40 anos	,6%	1,8%	50,4%	21,5%	25,7%	339
41 a 65 anos		,7%	70,1%	11,6%	17,6%	706
máis de 65 anos	,2%	,7%	78,6%	8,4%	12,2%	443
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	3,0%	9,1%	45,5%	21,2%	21,2%	33
periurbano			62,5%	12,5%	25,0%	8
vilas		5,3%	55,3%	15,8%	23,7%	38
rural-1		1,6%	59,0%	14,0%	25,4%	315
rural-2		,2%	65,1%	13,6%	21,0%	1288
nacidos fóra de Galicia	4,3%	10,1%	49,3%	15,9%	20,3%	69

Táboa 5.15. Dominio do galego da nai. Ourense-4

	dominio de galego da nai					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,4%	,6%	82,0%	11,6%	4,3%	924
LINGUA INICIAL						
galego			84,0%	11,4%	4,6%	713
castelán	11,5%	4,6%	63,2%	16,1%	4,6%	87
as dúas	1,7%	,9%	87,8%	8,7%	,9%	115
outras	11,1%	11,1%	33,3%	22,2%	22,2%	9
IDADE						
16 a 25 anos	,6%	2,4%	72,9%	14,7%	9,4%	170
26 a 40 anos	1,0%	1,0%	75,6%	16,8%	5,6%	197
41 a 65 anos	1,9%		84,5%	10,2%	3,3%	362
máis de 65 anos	1,5%		91,8%	6,2%	,5%	195
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	2,3%	2,3%	72,7%	13,6%	9,1%	44
periurbano			100,0%			7
vilas	3,6%	,6%	72,8%	20,1%	3,0%	169
rural-1			84,2%	13,2%	2,6%	114
rural-2	,2%	,2%	86,9%	7,9%	4,8%	542
nacidos fóra de Galicia	10,4%	6,3%	60,4%	18,8%	4,2%	48

Táboa 5.16. Dominio do galego da nai. Pontevedra

	dominio de galego da nai					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	2,7%	6,0%	53,3%	18,4%	19,6%	1081
LINGUA INICIAL						
galego		,2%	67,5%	16,8%	15,5%	459
castelán	6,5%	12,9%	41,4%	18,0%	21,2%	449
as dúas		3,0%	46,2%	24,3%	26,6%	169
outras		25,0%	50,0%		25,0%	4
IDADE						
16 a 25 anos	2,0%	7,7%	31,0%	19,0%	40,3%	248
26 a 40 anos	3,5%	7,3%	49,7%	25,3%	14,2%	316
41 a 65 anos	1,8%	5,0%	66,6%	13,8%	12,8%	383
máis de 65 anos	4,5%	3,0%	64,9%	14,2%	13,4%	134
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	4,8%	13,2%	37,2%	19,4%	25,4%	355
periurbano	,5%	1,0%	67,7%	17,4%	13,4%	402
vilas	1,1%	3,3%	65,2%	16,3%	14,1%	92
rural-1	1,7%	1,7%	44,8%	20,7%	31,0%	58
rural-2		,8%	61,5%	18,9%	18,9%	122
nacidos fóra de Galicia	15,4%	17,3%	21,2%	19,2%	26,9%	52

Táboa 5.17. Dominio do galego do avó. A Coruña

	dominio de galego do avó					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,0%	4,0%	53,1%	26,2%	15,7%	905
LINGUA INICIAL						
galego		,3%	67,5%	21,4%	10,7%	345
castelán	2,0%	7,1%	45,2%	28,8%	16,9%	451
as dúas		2,8%	40,2%	29,9%	27,1%	107
outras			50,0%	50,0%		2
IDADE						
16 a 25 anos	1,5%	4,0%	32,5%	32,5%	29,5%	200
26 a 40 anos	1,6%	4,4%	46,8%	31,2%	16,0%	250
41 a 65 anos	,6%	4,1%	64,8%	21,7%	8,8%	341
máis de 65 anos		2,6%	68,4%	17,5%	11,4%	114
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	1,4%	6,6%	45,0%	29,6%	17,4%	442
periurbano			88,9%	11,1%		9
vilas	1,0%	3,1%	51,0%	28,1%	16,7%	96
rural-1	1,4%		55,6%	34,7%	8,3%	72
rural-2			70,0%	17,6%	12,4%	233
nacidos fóra de Galicia	1,9%	7,5%	41,5%	22,6%	26,4%	53

Táboa 5.18. Dominio do galego do avó. Santiago

	dominio de galego do avó					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,8%	1,3%	75,5%	13,9%	7,5%	926
LINGUA INICIAL						
galego			86,6%	10,1%	3,3%	514
castelán	5,8%	3,6%	59,1%	17,4%	14,1%	276
as dúas		1,5%	67,2%	22,1%	9,2%	131
outras	20,0%		60,0%		20,0%	5
IDADE						
16 a 25 anos	1,5%		60,5%	22,0%	16,0%	200
26 a 40 anos	2,7%	2,3%	75,9%	13,7%	5,4%	299
41 a 65 anos	1,6%	1,0%	79,1%	12,7%	5,6%	306
máis de 65 anos	,8%	1,7%	90,1%	4,1%	3,3%	121
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	2,7%	1,5%	70,3%	15,0%	10,5%	333
periurbano		,5%	87,6%	9,1%	2,7%	186
vilas	3,6%	5,5%	63,6%	16,4%	10,9%	55
rural-1		1,6%	85,2%	9,8%	3,3%	61
rural-2	,9%	,4%	76,2%	16,6%	6,0%	235
nacidos fóra de Galicia	7,1%	1,8%	64,3%	14,3%	12,5%	56

Táboa 5.19. Dominio do galego do avó. Lugo-2

	dominio de galego do avó					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,4%	3,0%	88,2%	5,5%	1,9%	952
LINGUA INICIAL						
galego	,3%	,7%	93,1%	4,7%	1,2%	677
castelán	5,7%	11,4%	72,2%	6,3%	4,5%	176
as dúas	1,0%	3,1%	84,5%	9,3%	2,1%	97
outras		50,0%	50,0%			2
IDADE						
16 a 25 anos	,6%	5,7%	81,8%	6,3%	5,7%	159
26 a 40 anos	1,4%	2,3%	86,9%	5,9%	3,6%	222
41 a 65 anos	1,1%	2,9%	90,1%	5,6%	,3%	373
máis de 65 anos	2,5%	2,0%	91,4%	4,0%		198
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano		5,0%	80,0%	12,5%	2,5%	40
periurbano			100,0%			3
vilas	2,2%	5,9%	82,9%	6,2%	2,8%	356
rural-1		1,1%	86,5%	10,1%	2,2%	89
rural-2	,2%	,7%	94,4%	3,4%	1,2%	412
nacidos fóra de Galicia	7,7%	3,8%	84,6%	3,8%		52

Táboa 5.20. Dominio do galego do avó. Lugo-5

	dominio de galego do avó					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	,3%	,5%	83,8%	5,6%	9,8%	1714
LINGUA INICIAL						
galego	,1%	,1%	85,2%	5,3%	9,3%	1469
castelán	2,4%	2,4%	75,8%	5,6%	13,7%	124
as dúas	,8%	3,3%	75,0%	9,2%	11,7%	120
outras			100,0%			1
IDADE						
16 a 25 anos	,4%	1,2%	69,1%	8,1%	21,2%	259
26 a 40 anos	,6%	,3%	82,9%	6,0%	10,2%	333
41 a 65 anos		,6%	85,7%	6,0%	7,7%	686
máis de 65 anos	,5%	,2%	90,1%	3,2%	6,0%	436
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano		6,1%	84,8%	3,0%	6,1%	33
periurbano			87,5%	12,5%		8
vilas		5,4%	75,7%	2,7%	16,2%	37
rural-1		,6%	81,9%	5,2%	12,3%	310
rural-2	,2%	,2%	84,8%	5,9%	8,8%	1266
nacidos fóra de Galicia	5,0%		75,0%	3,3%	16,7%	60

Táboa 5.21. Dominio do galego do avó. Ourense-4

	dominio de galego do avó					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,2%	,7%	87,2%	9,2%	1,7%	868
LINGUA INICIAL						
galego			88,5%	9,8%	1,6%	671
castelán	9,9%	4,9%	75,3%	7,4%	2,5%	81
as dúas	,9%	1,8%	90,0%	5,5%	1,8%	110
outras	16,7%		50,0%	33,3%		6
IDADE						
16 a 25 anos	1,9%	,6%	85,2%	9,3%	3,1%	162
26 a 40 anos	1,0%	1,0%	82,5%	14,4%	1,0%	194
41 a 65 anos	1,2%	,3%	87,0%	9,3%	2,1%	332
máis de 65 anos	,6%	1,1%	94,4%	3,3%	,6%	180
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	4,7%		81,4%	11,6%	2,3%	43
periurbano			100,0%			7
vilas	3,3%	2,0%	75,0%	16,4%	3,3%	152
rural-1			89,1%	9,9%	1,0%	101
rural-2		,4%	91,7%	6,5%	1,3%	521
nacidos fóra de Galicia	6,8%	2,3%	75,0%	13,6%	2,3%	44

Táboa 5.22. Dominio do galego do avó. Pontevedra

	dominio de galego do avó					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,4%	2,5%	68,7%	12,9%	14,5%	853
LINGUA INICIAL						
galego		,3%	78,7%	11,2%	9,9%	375
castelán	3,6%	5,2%	62,1%	11,8%	17,3%	330
as dúas		2,1%	57,6%	20,1%	20,1%	144
outras			75,0%		25,0%	4
IDADE						
16 a 25 anos	1,3%	4,4%	51,8%	16,4%	26,1%	226
26 a 40 anos	2,0%	2,4%	69,1%	13,7%	12,9%	249
41 a 65 anos	1,1%	1,1%	77,5%	10,5%	9,8%	285
máis de 65 anos	1,1%	2,2%	81,7%	9,7%	5,4%	93
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	2,7%	4,7%	56,8%	14,0%	21,8%	257
periurbano		1,5%	79,0%	11,4%	8,2%	343
vilas	1,5%	1,5%	78,5%	7,7%	10,8%	65
rural-1			56,3%	22,9%	20,8%	48
rural-2		1,0%	70,9%	12,6%	15,5%	103
nacidos fóra de Galicia	10,8%	5,4%	48,6%	16,2%	18,9%	37

Táboa 5.23. Dominio do galego da avoa. A Coruña

	dominio de galego da avoa					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,0%	4,0%	56,1%	25,4%	13,4%	953
LINGUA INICIAL						
galego		,6%	70,8%	19,4%	9,2%	360
castelán	2,1%	7,1%	47,5%	29,6%	13,8%	480
as dúas		1,8%	45,9%	26,1%	26,1%	111
outras			50,0%	50,0%		2
IDADE						
16 a 25 anos	,9%	4,7%	36,0%	32,2%	26,1%	211
26 a 40 anos	1,9%	4,2%	49,8%	29,1%	14,9%	261
41 a 65 anos	,6%	3,9%	66,9%	21,9%	6,7%	360
máis de 65 anos	,8%	2,5%	72,7%	15,7%	8,3%	121
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	1,7%	5,6%	48,2%	30,0%	14,6%	467
periurbano		7,1%	85,7%	7,1%		14
vilas	1,0%	4,0%	55,6%	25,3%	14,1%	99
rural-1	1,3%		59,2%	31,6%	7,9%	76
rural-2			72,2%	16,6%	11,2%	241
nacidos fóra de Galicia		12,5%	42,9%	21,4%	23,2%	56

Táboa 5.24. Dominio do galego da avoa. Santiago

	dominio de galego da avoa					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	2,3%	2,4%	76,0%	13,1%	6,2%	956
LINGUA INICIAL						
galego			87,8%	9,5%	2,7%	516
castelán	6,8%	6,8%	59,2%	15,8%	11,3%	292
as dúas	,7%	2,1%	67,8%	21,0%	8,4%	143
outras	20,0%		80,0%			5
IDADE						
16 a 25 anos	2,9%	2,4%	60,3%	20,6%	13,9%	209
26 a 40 anos	3,3%	3,3%	76,5%	13,0%	3,9%	307
41 a 65 anos	1,6%	1,6%	81,0%	11,4%	4,4%	315
máis de 65 anos	,8%	2,4%	88,8%	4,8%	3,2%	125
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	3,4%	3,7%	70,0%	14,0%	8,9%	350
periurbano		,5%	89,2%	7,5%	2,7%	186
vilas	4,8%	9,7%	59,7%	17,7%	8,1%	62
rural-1		1,6%	85,5%	11,3%	1,6%	62
rural-2	,8%	,4%	78,9%	14,8%	5,1%	237
nacidos fóra de Galicia	8,5%	1,7%	66,1%	15,3%	8,5%	59

Táboa 5.25. Dominio do galego da avoa. Lugo-2

	dominio de galego da avoa					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,4%	3,1%	88,2%	5,4%	1,9%	958
LINGUA INICIAL						
galego	,1%	,9%	93,1%	4,7%	1,2%	679
castelán	6,1%	11,1%	72,2%	6,1%	4,4%	180
as dúas	1,0%	3,1%	84,5%	9,3%	2,1%	97
outras		50,0%	50,0%			2
IDADE						
16 a 25 anos	,6%	5,6%	82,7%	5,6%	5,6%	162
26 a 40 anos	1,4%	2,3%	86,9%	5,9%	3,6%	222
41 a 65 anos	,8%	2,9%	90,1%	5,9%	,3%	373
máis de 65 anos	3,0%	2,5%	90,5%	4,0%		201
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano		5,0%	80,0%	12,5%	2,5%	40
periurbano			100,0%			3
vilas	2,2%	6,4%	82,8%	5,8%	2,8%	360
rural-1			86,7%	11,1%	2,2%	90
rural-2	,2%	,7%	94,4%	3,4%	1,2%	413
nacidos fóra de Galicia	7,7%	3,8%	84,6%	3,8%		52

Táboa 5.26. Dominio do galego da avoa. Lugo-5

	dominio de galego da avoa					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	,3%	,4%	84,4%	5,3%	9,6%	1713
LINGUA INICIAL						
galego	,1%	,1%	85,7%	5,0%	9,1%	1468
castelán	2,4%	1,6%	76,2%	5,6%	14,3%	126
as dúas	,8%	2,5%	77,1%	9,3%	10,2%	118
outras			100,0%			1
IDADE						
16 a 25 anos	,4%	,8%	70,0%	8,1%	20,8%	260
26 a 40 anos	,9%	,3%	82,8%	6,0%	9,9%	332
41 a 65 anos		,4%	85,9%	5,5%	8,2%	687
máis de 65 anos	,2%	,2%	91,9%	2,8%	4,8%	434
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano		3,0%	78,8%	9,1%	9,1%	33
periurbano			87,5%	12,5%		8
vilas		5,4%	78,4%		16,2%	37
rural-1	,3%	,6%	83,0%	5,1%	10,9%	311
rural-2	,1%	,2%	85,5%	5,5%	8,8%	1263
nacidos fóra de Galicia	4,9%		75,4%	3,3%	16,4%	61

Táboa 5.27. Dominio do galego da avoa. Ourense-4

	dominio de galego da avoa					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,0%	,6%	88,0%	8,5%	1,8%	870
LINGUA INICIAL						
galego			88,9%	9,2%	1,9%	674
castelán	8,5%	4,9%	76,8%	7,3%	2,4%	82
as dúas	,9%	,9%	92,6%	4,6%	,9%	108
outras	16,7%		66,7%	16,7%		6
IDADE						
16 a 25 anos	1,2%	,6%	86,4%	8,0%	3,7%	162
26 a 40 anos	1,0%	1,0%	83,6%	13,3%	1,0%	195
41 a 65 anos	1,2%		88,1%	8,6%	2,1%	336
máis de 65 anos	,6%	1,1%	94,4%	3,4%	,6%	177
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	4,7%		83,7%	9,3%	2,3%	43
periurbano			100,0%			7
vilas	2,7%	2,0%	76,0%	16,0%	3,3%	150
rural-1			89,1%	9,9%	1,0%	101
rural-2		,2%	92,4%	5,9%	1,5%	524
nacidos fóra de Galicia	6,7%	2,2%	77,8%	11,1%	2,2%	45

Táboa 5.28. Dominio do galego da avoa. Pontevedra

	dominio de galego da avoa					
	1	2	3	4	5	N
TOTAL SECTOR	1,5%	2,5%	69,5%	12,6%	13,9%	879
LINGUA INICIAL						
galego		,3%	80,3%	10,6%	8,8%	386
castelán	3,8%	5,3%	61,9%	11,7%	17,3%	341
as dúas		2,0%	58,8%	20,3%	18,9%	148
outras			75,0%		25,0%	4
IDADE						
16 a 25 anos	1,3%	3,9%	50,9%	17,4%	26,5%	230
26 a 40 anos	2,0%	2,7%	69,8%	14,1%	11,4%	255
41 a 65 anos	1,3%	1,3%	79,0%	9,7%	8,7%	300
máis de 65 anos	1,1%	2,1%	84,0%	6,4%	6,4%	94
HÁBITAT DE NACEMENTO						
urbano	2,7%	4,5%	56,4%	14,4%	22,0%	264
periurbano		1,1%	80,6%	10,8%	7,4%	351
vilas	1,4%	1,4%	79,7%	7,2%	10,1%	69
rural-1		2,0%	56,0%	22,0%	20,0%	50
rural-2	,9%	1,9%	72,6%	11,3%	13,2%	106
nacidos fóra de Galicia	10,3%	5,1%	48,7%	17,9%	17,9%	39